

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΚΑΡΟΛΟΣ ΔΙΚΕΝΣ.

Εἶναι σχεδὸν καθῆκον νὰ προσφέρωμεν τιμὴν καὶ δόξαν εἰς τὸν συγγραφέα, οὗτινος τὰ συγγράμματα καθιστῶσιν τὸν ἀναγινώσκοντα συμπαθέστερον, εὐτυχέστερον, ἀγαθότερον τὴν ψυχὴν παρ' ὅτι ἦτο περὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναγνώσεως. Ἐν δὲ τοῦτο ἔχεται ἀληθείας, εἰς τὸν Κάρολον Δίκενς πρῶτον πρέπει ν' ἀποδώσωμεν τὸν ὠραιότερον ἔπαινον· εἰς οἰζυρὴν σκοτεινὴν καὶ ἄσχημον κατάστασιν καὶ ἂν παρατηρῇ ἄνθρωπον τινά, ὅσον βιβεῖται καὶ ἂν ὥσιν αἱ ῥυτίδες αἱ ἀσχημιζούσαι τὸ πρόσωπόν του, ἡξέυρει νὰ διακρίνῃ ἐν αὐτῷ τὸ ὑπομένον εἰσέτι ἐκ τῆς θείας ἐντυπωσεως καὶ τὸ παριστᾷ λάμπον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας. Χάρης ὅπως ἀφελῆς καὶ ἄγνωστος ἀνακαλύπτεται διὰ τοῦ ὀδυρκοῦς βλέμματός του καὶ εἰς αὐτὴν τὴν δυσμορφίαν. Ὁ πικρὸς τῆς καρδίας τοῦ Σαμαρίτου πάλλει εἰς τὸ στήθος του καὶ διὰ τοῦτο μᾶς διεγείρει τὸ ἐνδιαφέρον, καὶ εἰς ἕκαστον διαβάτην καὶ παντοῦ μᾶς κάμνει νὰ βλέπωμεν καὶ ν' ἀγαπῶμεν τὸν πλησίον μας.

Ὁ Δίκενς δὲν εἶναι ἐκ τῶν κολάκων ἐκεῖνων, οὓς ἡ αὐγὴ τῆς κυριαρχίας τοῦ λαοῦ ἐγέννησε τόσον ταχέως, καὶ εἴτινες ὠμίλου πρὸς τὸ πλῆθος, ὡς ἄλλοτε οἱ αὐλικοὶ πρὸς τοὺς μονάρχας, ἐπαινοῦντες αὐτὸ διὰ τὰ ἀποπλανήσασιν, καὶ ἂν δὲν θυνθοῦν νὰ ὤρελθῶσιν ἀμέσως ἐξ αὐτοῦ, στήνουνσι τοῦλάχιστον κλίμακα πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν των ταύτην. Φίλος εἰλικρινῆς καὶ συμπαθὲς τοῦ πένητος καὶ τοῦ ἐγκαταλειμμένου, οἱ κτείνει τὰς κακίας του, διεγείρει τὰς ἀρετάς του, τὰς ὁποίας θαυμάζει, καὶ τὰς ὁποίας ζωγραφεῖ μετὰ προσπαθείας. Τὸ συμπαθὲς βλέμμα του βυθίζεται εἰς ὅλους τοὺς μυχούς τῆς δυστυχίας, καὶ οὐδὲ τὰ ῥάκη θύναται νὰ τῷ κρύψωσι τὴν φυσικὴν εὐγένειαν, τὴν ἐνέργειαν, τὴν ἀγνοίαν, τὴν ἀφωσίωσιν καὶ τὸ

ΤΟΜ. Ε'. (Φυλλάδιον 103.)

φιλελεῖμον, ἅτινα, ὡς εἰ πολῦτιμοι λίθοι, μένουσιν ἐνίοτε κεκρυμμένα εἰς τὰ σκότη. Καὶ εἶναι εὐάρεστον νὰ βλέπει τις αὐτὸν ἐξωρῦντοντα, τὸ μεταλεῖον καὶ εὐρίσκοντα τὸν ἀδάμαντα καὶ περιάπτοντα αὐτὸν διὰ τοῦ λαμπροῦ λόγου του. Ὁ Δίκενς κατέχει ὑψηλὴν θέσιν μεταξύ τῶν ἐκλεκτῶν ἐκεῖνων συγγραφέων, οἵτινες γνωρίζουν ν' ἀνακαλύπτωσι τὴν οἰκιακὴν ποίησιν, ὡς ἡ Στὰχτοπέλη τοῦ μύθου· ἀλλὰ δὲν μεταχειρίζεται παντελῶς τὴν μαγικὴν ῥάβδον διὰ νὰ τὴν περιβάλῃ μ' ἐνδύματα μεγαλοπρεπῆ καὶ μὲ λάμπιν ξένην· τὴν περικλείει εἰς τὸν καθήμερινόν μανδύαν, καθιστῶν τὸν ἀναγινώσκοντα ἐραστὴν τῆς μετρίας χάριτος, καὶ τῶν ἀφελῶν αὐτῆς θελητήρων.

Οὐδέποτε τὰ μεγαλοπρεπῆ παλάτια ἡδυνήθησαν νὰ μὲ εὐχαριστήσωσι τοσοῦτον, ὅσον τὰ ταπεινὰ οἰκήματα, τὰ διὰ τοῦ εὐεργετικοῦ μικροσκοπεῖου τοῦ Δίκενς θεωρούμενα· ἐνθυμοῦμαι, μεταξύ ἄλλων, τὴν πτωχικὴν ἐκείνην καλύθην πλουστρίας τινός· οἱ ἐνικοῦντες οὐδὲν ἄλλο στόλισμα εἶχον εἰμὴ τὴν τάξιν, τὴν ἐργασίαν· τὴν καλὴν διάθεσιν, καὶ πᾶν ὅ,τι ἡ στοργὴ καὶ ἡ διηνεκῆς ἀφωσίωσις μητρὸς· πλήρους τρυφερότητος πρὸς υἱόν, ἐμψυχουμένης ὑπὸ τῶν παιδικῶν χαρίτων, δύναται νὰ συγκινήσῃ. Μοὶ φαίνεται τότε ὁ Δίκενς, ὄντως Ὁμηρος τῆς οἰκιακῆς ἐστίας.

Τὰ πρῶτα συγγράμματα τοῦ Δίκενς ὑπῆρξαν σκηναὶ χωρισταί, δημοσιευόμενα εἰς μηνιαίαν τινὰ ἑφημερίδα. Αἱ σκηναὶ αὗται ἐνέφαινον πνεῦμα στυρικόν καὶ δικτικόν, ἱκανὸν νὰ διεγείρῃ γέλωτα, δι' εἰκόνων γελοισθῶν, ἀλλ' ἡ συμπαθὲς καὶ τρυφερὰ καρδία τοῦ μυθιστοριογράφου ἀνεφάνη μετ' ὀλίγον εἰς τὰς εὐτρεπέλους συγγραφὰς τῆς σατυρικῆς γραφίδος του· λάβε ἀνά χεῖρας, μεταξύ ἄλλων τὸν Πικουίον. Κατ' ἀρχὰς ὁ Δίκενς διασκεδάζει, γενόμενος ἀδυσώπητος σκώπτης, διὰ τὴν ἐπίσημον ματαιόητακὺ ἀνθρώπου, διὰ τὰς ἀπαιτήσεις του, τοὺς σκοπούς του, τὰς ἐπιπολαίους παρατηρήσεις του, διὰ τὴν φληνοφίαν τῶν φίλων του. Ἀλλὰ καθ' ὅσον ὁ τύπος οὗτος τῆς παιδαριώδους συγγραφῆς τοῦ ἀστοῦ τοῦ Λονδίνου (bourgeois clubiste) λαμβάνει ἀτομικότητα, καθ' ὅσον ζῇ μετ' αὐτοῦ, κατὰ τοσοῦτον γίνεται ἀγαπητός. Καθὼς ὁ Παγμαλίων, ὅστις καθόσον ἐτελειοποιεῖ τὸ ἀγαλμά του, τὸ ἐθέρμαινε μὲ τὴν ψυχὴν του, καὶ βλέπων αὐτὸ πάλλιν ἀπὸ ζωὴν, τὸ ἡγάπησεν, οὕτως καὶ ὁ Δίκενς ἀνακαλύπτει προτερήματα εἰς τὸν Πικουίον. Ἡ ματαιότης αὕτη· δὲν ὑποκρύπτει καλοκάγαθον καρδίαν· Ἡ ἰσχυρογνωμοσύνη αὕτη· δὲν προέρχεται ἐκ τῆς εὐθύτητος· Καὶ αὐτὸ τὸ παιδαριώδες· δὲν ἔχει τὸ θελητήριόν του· Διότι, ἐάν ποτε ὁ γέρον γίναται πάλιν ὁ μὲν πρὸς τὴν ἀδυναμίαν, ἔχει ἐνίοτε καὶ τινὰς χάριτας τοῦ παιδός. Ὁ Δίκενς τὸ γνωρίζει, τὸ συναισθάνεται, καὶ ὡς ἐκ τούτου αἱ πρότερον ἀσυνάρτητοι σκηναὶ αὐτοῦ ἀποτελοῦσιν ἱστορίαν, συνάπτουσιν εἰς τὸ θελητήριον τῆς γελοιογραφίας τὸ διαφέρον τῆς μυθιστορικῆς ζωῆς.

Κατ' ἐμὲ ἡ κίνησις αὕτη, ὁ πρόλογος, εἰ δυνατόν εἰπεῖν, τῆς εὐφύας τοῦ Δίκενς ἐπανευρίσκεται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον εἰς ὅ,τι ἔγραψε. Διότι βεβαίως ἡ καρδιά του μόνη κυριεῖται· ἐξ ὅσον προητοίμασε τὸ πνεῦμα του καὶ ἡ φαντασία· ἐντέθεν ἀναμφιβόλως γενῶνται ποτὲ μὲν οἱ γέλωτες, ποτὲ δὲ τὰ δάκρυα, ἅτινα συνέχουσιν τὴν καρδίαν τοῦ ἀναγνώστου του εἰς ἰσορροπίαν. Καὶ ἐνῷ συναισθάνεται τις ζωηρὰν εὐ-

χαρίστησιν νὰ τὸν ἀναγνώσῃ, οὐδὲν ἐμποδίζει· νὰ ζητῇ μετ' ἀγωνίας λύσιν τινὰ, ἢ καταστροφήν. Τὰ ἔργα του (εἶναι ἄρα τοῦτο ἐλάχιστον;) δὲν ἔχουσι τοὺς ἀπαιτούμενους ὑπὸ τῆς ἀρχαίας ποιητικῆς ὅρους, ἥτις θέλει ὥστε ὅλα νὰ τείνουν εἰς τὸν αὐτὸν σκοπὸν, ὅλα τὰ μέρη συγγράμματός τινος νὰ συναρμολογῶνται διὰ νὰ φθάσωσιν εἰς αὐτόν. Ὁ Δίκευς δὲν ἐδημιούργησε πυραμίδα, τῆς ὁποίας οἱ λίθοι ἅπαντες, κατασκευασθέντες ὁ εἷς διὰ τὸν ἄλλον, ἔχουσι τὴν θέσιν των ὠρισμένην καὶ πανταχόθεν φέρουσιν εἰς τὴν κορυφὴν.

Κατασκευάζει ἀγάλματα ἐμφυχα, τὰ ὅποια ὁ ὀρθολογισμὸς ἐπιθυμεῖ νὰ βλέπῃ καθ' ὅλας τὰς ἐπόψεις, χωρὶς ν' ἀπαυδῇ ἀπὸ τοῦ ἔν τῷ ἑτέρῳ αὐτοῦ μέλους. Ἀλλὰ διατὶ ἡ ποίησις, ἡ φιλολογία, ἡ τέχνη, νὰ μὴν ἔχωσι μορφὰς καὶ μεθόδους τόσον ποικίλας, ὅσον καὶ αὐτὴ ἡ φύσις, τὴν ὁποίαν ἀπομιμῶνται;

Π. Η.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

Προοίμιον. — Οἱ πρῶτοι χοροὶ καὶ ἡ ἐπανάληψις τῶν Βουλῶν. — Ἡ ἀγνωμοσύνη τῆς παρούσης γενεάς καὶ οἱ ἀνδριάντες τῶν ἐπερχομένων. — Οἱ ἐκλεκτοὶ καὶ αἱ ἐκλεκταί. — Ἡ καταιγίς. — Ἑλληνικὸν θέατρον καὶ μελόδραμα Ἰταλικόν. — Σχολαστικὸν εὐφυὲς ἀπόφασις. — Τὰ πολιτικὰ καὶ θεατρικὰ κόμματα καὶ ἡ σπουδάζουσα νεολογία. — Ὁ Χάρων καὶ ὁ Ὑμέναιος. — Ὁ βλοῦμερismus καὶ ἡ παρ' ἡμῶν τῆς ἐνδυμασίας μεταρρύθμισις. — Καὶ πάλιν περὶ γυναικῶν καὶ περὶ Σολομώντος. — Συναναστροφή τις ἐσπερινή. — Ὁ Παλλεῖος ποιητικὸς Ἀγών. — Ἡ Ἑλληνὶς ποιήτρια. — Ἡ Γρέτνα Γρήν καὶ ἡ γλυκύθυμος Ἑδβίγη (μυθιστόρημα Ἀληθές).

— 0 —

Δὲν εἶναι τὰ πάντα ῥοδόχροα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, λέγουσιν οἱ εὐφρεῖς Γάλλοι, καὶ ἐξ ἰδίας πείρας ἐβεβαιώθημεν τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων τούτων, ὅτε, μετὰ διμηνὸν διακοπὴν, ἐπεχειρήσαμεν ἐκ νέου νὰ συζητήσωμεν μετὰ τῶν ἐρασμίων ἡμῶν ἀναγινωσκῶν. Ἐσχυρώπαζον αἱ γλυκεῖαι καὶ χαρίειςαι τῶν νεανίδων μορφαί, ἀνοίγουσάν τὰ φύλλα τῆς Εὐτέρπης. . . . δὲν ἀπῆντων ὅτι πρὸς αὐτάς ἀπεινέμετο· αἱ δὲ θελκτικαὶ καὶ φιλοπράγμονες κυρίαι συνέθλων αὐτὴν, ἀδημονοῦσαι, εἰς τὰς λευκάς καὶ τρυφερὰς χεῖράς των. ὦ! ναί, αἱ εὐφρόθυμοι τοῦ φθινοπώρου ἡμέραι παρήλθον, καὶ τὸ κρυερὸν ψύχος, τὸ θανατοῦν τὴν βλάστησιν καὶ τ' ἄνθη, τὰς πτέρυγας καὶ τῆς μούτης ἡμῶν ἀπενέκρωσεν.

Ἡ δὴνους καὶ ἰλαρὸς παρήλθεν ἅπας ὁ Ὀκτώβριος· αὖραι ἔαρος ἔπνεον τότε καὶ φωτοβόλον ἐμειδία ἐπὶ τῆς Ἀττικῆς τὸ ἀκιννοστερὸς τοῦ Ἀπόλλωνος ὄμμα.

Ἐπὶ δλόκληρον μῆνα περιεστρέφοντο καὶ τοῦ ὀρίζοντος ἐπεκρέμαντο νεφέλαι ὁμβρῶν, μηδόλως τολμῶσαι νὰ ἐκτραγῶσιν ἐπὶ τῆς χώρας ταύτης τῶν θεῶν καὶ τοῦ κονιέρτου. Ἀλλ' ἡμέραν τινὰ ἐκρύβη ὁ ἥλιος, καὶ ῥαγδαίως, ἀλλὰ σιγχαίως, κατέπεσεν ὑπὸς καὶ

οὕτω τὴν ὥραν τὴν χειμερινὴν ἐπροοίμιασεν, ἡ δὲ χιὼν ἐλεύκανεν ἤδη τὰς κορυφὰς τοῦ Πέρινθος καὶ τοῦ Ὑμητοῦ.

Μόλις δ' αἱ πρῶται τοῦ χειμῶνος ῥιπαὶ ἐπέπνευσαν, καὶ οἱ ἀήτιχοι πόδες καὶ τὰ πάλαντα τῶν χορευτῶν καὶ τῶν χορευτῶν στήθη προτέφερον ἐκαστόμην ἀμύμων εἰς τὸν πολύζηλον τῆς Τερψιχόρης θωμόν. Πλήθος οὐκ ὀλίγον συνέρριπτεν εἰς τὸν πρῶτον δοθέντα χορὸν ὑπὸ ἐρατμίας καὶ εὐγενεστάτης διαποιήτης, πλὴν ὁ ἐστιῶν τινὰ, ἡ δὲ πρέχων διασκεδασίαν εἰς τοὺς ἄλλους, αἰετοῦ ἀνταμιβεῖται διὰ τῆς μαύρης ἀχαριστίας. Τίς ἔδωκε συμπόσιον, καὶ δὲν ἐπεκρίθη ἡ διακόσμησις ἡ ἡ τράπεζα καὶ τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης αὐτοῦ; τίς ἔδωκε συναναστρεφὴν χορὸν καὶ δὲν ἐμνηκυρίσθη ἡ μουσικὴ, ἡ οἱ στολισμοί, ἡ τὰ φῶτα, ἡ τὰ ἡδύσματα καὶ ποτὰ αὐτῆς; Ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, ἡ ἀγνωμοσύνη καὶ ἡ ἀχαριστία διέπνυε πάντα τὰ ἀνθρώπινα. Διότι ἀν μεταδῶμεν ἀπὸ τῶν συμποσίων εἰς τὰ Βουλὰς καὶ ἀπὸ τῶν ὀργήγων εἰς τὰ ὑπουργεῖα, ὅποια καὶ κατὰ τούτων δὲν θέλομεν ἀκούσαι διακωδωνόμενα;

— Ἐληξαν αἱ Βουλαι — πλὴν τί ἐπραξάν, ἐρωτῶσιν ἡ Ἀχαριστία καὶ ὁ Μῶμος, τί καλὸν καὶ γενναῖον ἐπραξάν εἰς δωδεκάμηνον διάρκειαν;

— Ἦρχισαν αἱ Βουλαι, — ἀλλὰ διατὶ ἐπιφέρουσι πάλιν ὁ Μῶμος καὶ ἡ Ἀχαριστία, διατὶ ἐγένετο ἡ ἔαρις αὐτῶν ἄνευ βασιλικοῦ λόγου;

Ἀγωνίζονται νυχθημέρον αἱ Βουλαι διὰ τὸ καλὸν — τοῦ ἔθνους βεβαίως, ἀλλ' ὅμως ὁ παρὰ νόμος Ἰούδας, ἡ Ἀχαριστία καὶ ὁ Μῶμος ἦτοι ἡ ἀντιπολίτευσις, οὐκ ἠδουλήθη συνίναί.

Τὰ ὑπουργεῖα ὑπόσχονται οἰκονομίας, μεταθέτουν δι' ἑλλείψιν μεταρρυθμίσεως, τὰ μὴ καλῶς κείμενα, πύρρυντι, διορίζουσιν ὑπαλλήλους, ἐπικαλοῦνται δι' ἐπιπόδων, ἐν σχήματι νομοσχεδίων, τὸν χρυσοῦν αἰῶνα ἐπὶ τῆς Ἑλληνίδος γῆς, ἐκστρατεύουσιν κατὰ τῆς ληστείας τὴν πανοπλίαν αὐτῶν ἐμπεπορημένον, κηρύττονται ἐχθροὶ ἀποδοῦ τῆς διαφθορᾶς — ἀλλ' ὁ Μῶμος καὶ ἡ Ἀχαριστία σκώπτουσι καὶ ἄρνουνται πάντα ταῦτα, οἱ μιτόκαλοι! Τὸ αὐτὸ ὥς νὰ ἡρνοῦντο καὶ τὴν κνησιν. . .

Ἀλλ' ἂν περιηγορήτῃ καὶ τῶν Βουλῶν μας καὶ τῶν ὑπουργείων τὰς εὐσιπθῆτους καρδίας ἡ πεποιθήσις, ὅτι ἀν ἡ παρούσα γενεὰ ἀγνωμονῇ αὐτοῖς, πλὴν οἱ μεταγενέστεροι θέλουσι τοῖς ἐγείρει βωμοὺς καὶ ἀνδριάντας, ὅπως ἐπραξάν οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι πρὸς τὸν Σωκράτη, τὸν Φωκίωνα, τὸν Ἀριστείδην, τὸν Θειστοκλῆ, ἄλλους· μὲν αὐτῶν ποιηθέντας τὸ κώνειον, ἄλλους δὲ ἐξοστρακισθέντας, καὶ ἄλλους ἀτάχρους ἀποθανόντας.

Ταῦτα δὲ εἰπόντες ἐν πρόδῳ, ἐπανερχόμεθα εἰς τὸ προκείμενον ἡμῶν, — τοὺς χοροὺς.

Διεγέλασεν ἡμέρα ἰλαρὰ καὶ εὐδαί· εἰς δὲ τὴν πόλιν τοῦ Θεσφῶς μεγίστη δὴ ὑπῆρχε κίνησις ἀμαξῶν, κυρίων, ὑπαλλήλων· ἐβίβετο τὸ ἐσπέρας ὁ πρῶτος χορὸς τῆς Αὐλῆς. Οἱ χοροὶ οὗτοι, ὥς καὶ ἄλλοτε εἰπομεν, καὶ οὐδὲν μειονεκτοῦσι τῶν λαμπροτέρων ἐν Εὐ-